

Virginie Despentes

Het leven van Vernon

DEEL I

DE GEUS

Ouvrage publié avec le soutien du Centre national du livre – Ministère français chargé de la culture.

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van het Franse ministerie van Cultuur – Centre national du livre, het Institut français des Pays-Bas/Maison Descartes en de BNP Paribas

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *Vernon Subutex 1*, verschenen bij Grasset & Fasquelles
Oorspronkelijke tekst © Virginie Despentes et les Editions Grasset & Fasquelles, 2015.

All rights reserved

Nederlandse vertaling © Jan Versteeg en De Geus BV, Breda 2016

Redactie: Alice Teekman

Omslagontwerp Dog and Pony

Omslagillustratie © Thomas Fliegner

ISBN 978 90 445 3553 2

NUR 302

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Geus BV, Postbus 1878, 4801 BW Breda, Nederland. Telefoon: 076 522 8151.

Internet: www.degeus.nl.

Meer weten over onze boeken en auteurs? Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief via www.degeus.nl of volg ons via social media:

De_Geus

DeGeusBreda

De ramen van het flatgebouw aan de overkant zijn al verlicht. De silhouetten van de werksters bewegen bedrijvig door de kantoortuin van wat waarschijnlijk een communicatiebureau is. Ze beginnen om zes uur. Gewoonlijk wordt Vernon vlak voor ze aankomen wakker. Hij heeft zin in een kop sterke koffie en een filtersigaret, hij zou een snee brood willen roosteren en die achter de pc opeten terwijl hij de koppen van *Le Parisien* doorneemt.

Hij heeft al weken geen koffie gekocht. De sigaretten die hij 's ochtends rolt met de tabak uit peuken van de vorige dag zijn zo dun dat het lijkt of je papier rookt. Er ligt niets te eten in de kasten. Maar zijn abonnement op internet heeft hij nog. Het bedrag wordt afgeschreven op de dag dat de huursubsidie wordt uitgekeerd. Sinds een paar maanden wordt die rechtstreeks naar de huiseigenaar overgemaakt, maar tot nu toe loopt het nog steeds door. Voor zolang het duurt.

Het abonnement voor zijn mobiele telefoon is stopgezet, hij maakt zich niet druk meer over het kopen van beltegoed. De gedragslijn waaraan Vernon zich vasthoudt in het zicht van zijn ondergang: hij speelt de vent die niets bijzonders in de gaten heeft. Hij heeft de boel in slow motion bergafwaarts zien gaan en daarna is de ineenstorting in een stroomversnelling geraakt. Maar Vernon deed geen concessies wat betreft onverschilligheid, of stijl.

Eerst werd zijn bijstandsuitkering stopgezet. Per post ontving hij een kopie van het rapport dat zijn consulente over hem had opgesteld. Hij kon het goed met haar vinden. Bijna

drie jaar lang zagen ze elkaar geregeld in het hokje waar ze groene planten liet doodgaan. Mevrouw Bodard, in de dertig, fleurig gekleed, rood geverfd haar, mollig, weelderige boezem, had het graag over haar beide jongens, over wie ze zich zorgen maakte, ze ging geregeld met hen naar een kinderarts in de hoop dat die hyperactief gedrag zou vaststellen en kalmerende middelen zou voorschrijven. Maar de arts vond dat er niets met ze aan de hand was, en stuurde haar terug naar af. Mevrouw Bodard had hem verteld dat ze AC/DC en Guns N'Roses had zien optreden, met haar ouders, toen ze klein was. Nu luisterde ze liever naar Camille en Benjamin Biolay, en Vernon had zijn onheuse opmerkingen voor zich gehouden. Ze hadden langdurig over zijn geval gesproken: hij was tussen zijn twintigste en vijfenveertigste platenhandelaar geweest. In zijn vakgebied waren de vacatures nog schaarser dan wanneer hij in de kolenwinning had gewerkt. Mevrouw Bodard had omscholing voorgesteld. Ze hadden samen gekeken welke cursussen geschikt voor hem waren bij de verschillende beroepsopleidingen voor volwassenen en het centrum voor beroepsvorming, en in goede verstandhouding afscheid van elkaar genomen, met de afspraak opnieuw bij elkaar te komen om de stand van zaken door te nemen. Drie jaar later werd hij niet toegelaten tot het mbo-examen voor administratief medewerker. Zelf vond hij dat hij had gedaan wat hij kon, hij was een dossierexpert geworden en wist ze heel efficiënt samen te stellen. Op den duur had hij het gevoel gekregen dat zijn werk bestond uit het op internet zoeken naar jobs die bij zijn profiel pasten, om dan vervolgens cv's te sturen en per kerende post het bewijs te krijgen dat hij was afgewezen. Wie zou een zo goed als vijftigjarige nog willen opleiden? Wel had hij een stageplek op weten te duikelen bij een concertzaal

in de banlieue en nog een andere bij een filmhuis – maar behalve dat hij wat vaker de deur uit kwam, op de hoogte bleef van de problemen bij de metro en mensen ontmoette, bezorgde het hem vooral het pijnlijke gevoel overbodig te zijn.

In de kopie van het rapport dat mevrouw Bodard had opgesteld om het stopzetten van zijn uitkering te rechtvaardigen haalde zij dingen aan waar hij het tussendoor met haar over had gehad toen ze even zaten te kletsen, zoals het besteden van kleine bedragen om in Le Mans The Stooges te zien of het verlies van honderd euro bij het pokeren. Bij het doornemen van zijn dossier had hij zich tegenover haar vreselijk opgelaten gevoeld, meer dan dat hij zich er zorgen over maakte niet meer in aanmerking te komen voor een uitkering. Hoeveel verdiende die consulente – wat leverde dit een dertiger zoals zij op – tweeduizend bruto? Hooguit. Maar mensen van deze generatie waren groot geworden met de voice-over in *Secret Story*: een wereld waarin elk moment de telefoon kon rinkelen om je de opdracht te geven de helft van je collega's de laan uit te sturen. Je naaste eruit werken was de gouden spelregel die hun met de papepel was ingegoten. Hoe kon je dan nu van ze verlangen dat abnormaal te vinden?

Toen hij bericht kreeg dat zijn uitkering werd stopgezet, had Vernon zich voorgehouden dat het hem misschien zou motiveren 'iets' te vinden. Alsof het erger worden van zijn zorgelijke toestand een gunstige invloed kon hebben op zijn vermogen uit de impasse te komen waarin hij was geraakt ...

Niet alleen voor hem waren de zaken snel bergafwaarts gegaan. Tot het begin van de jaren 2000 wisten veel mensen het hoofd vrij goed boven water te houden. Je zag nog loopjongens die platenbaas werden, freelancers die een baan als hoofd van een televisierubriek bemachtigden, zelfs luie flikkers wer-

den nog afdelingschef van de muziekafdeling bij de FNAC ... De hekkensluiters, minder succesgericht, wisten zich te redden met losse klussen als uitzendkracht bij een festival, roadie op een tournee, of afficheplakker op straat ... Hoewel Vernon de aangewezen man was om de omvang van de Napster-tsunami in te schatten, had hij zich nooit kunnen voorstellen dat het schip compleet naar de kelder zou gaan.

Sommigen beweerden dat het karma was, de industrie had een flinke opleving gekend met het hele cd-gebeuren – door aan alle klanten hun hele platenverzameling opnieuw te verkopen, op een geluidsdrager die goedkoper te produceren was en in de winkel twee keer zo veel kostte ... zonder dat ook maar één muzikliefhebber erbij gebaat was, niemand had ooit over de grootte van een lp geklaagd. De zwakke plek in die karmatheorie was dat iedereen onderhand wel zou weten dat je door de geschiedenis gestraft werd als je je als een klootzak gedroeg.

Zijn winkel heette Revolver. Vernon was er op zijn twintigste als verkoper begonnen en had de tent overgenomen toen de baas besloot naar Australië te vertrekken, waar hij een restaurant was begonnen. Als je hem het eerste jaar had gezegd dat hij het grootste deel van zijn leven in die winkel zou doorbrengen, zou hij vast geantwoord hebben: Dat nooit, ik heb nog meer in mijn mars. Pas als je ouder wordt, begrijp je dat de uitdrukking ‘shit, wat vliegt de tijd’ het duidelijkst samenvat hoe zoiets kan gebeuren.

In 2006 had hij moeten sluiten. Het moeilijkst was geweest iemand te vinden die het pand wilde overnemen, en een streep te zetten door zijn eigen fantasieën over waardevermeerdering, maar zijn eerste jaar als werkloze, zonder uitkering want hij was eigen baas, was goed verlopen – een con-

tract voor het schrijven van een tiental lemma's voor een rock-encyclopedie, een paar dagen zwartwerken als kaartverkoper op een festival in de banlieue, platenrecensies voor vakbladen ... en hij was alles wat hij uit de winkel had overgehouden op internet gaan verkopen. Het grootste deel van de voorraad was opgeruimd, maar hij had nog wat vinyl lp's en albums, en een omvangrijke verzameling affiches en T-shirts die hij niet met de rest van de hand had willen doen. Op eBay had hij er drie keer zo veel voor gevangen als verwacht, alles zonder boekhoudkundige rompslomp. Je moest het gewoon serieus aanpakken, doordeeweeks naar de post gaan en voor een goede verpakking zorgen. Het eerste jaar was fantastisch geweest. Het leven is vaak een wedstrijd in twee delen: in de eerste helft strooit het je zand in de ogen en doet het je denken dat je aan zet bent, maar in de tweede helft, als het merkt dat je ontspannen en weerloos bent, worden de kaarten opnieuw geschud en krijg je de klappen.

Vernon had net weer de smaak van het uitslapen te pakken gekregen – ruim twintig jaar had hij, of het nu stormde of dat hij snotverkouden was, zes dagen per week, koste wat kost, dat verdomde ijzeren rolluik van zijn winkel opgetrokken. In vijfentwintig jaar had hij de sleutels van de zaak maar drie keer aan een collega toevertrouwd: een keer buikgriep, een gebitsimplantaat en een keer ischias. Het had een jaar geduurd voor hij zichzelf weer toestond 's ochtends in bed te blijven lezen, als hij daar zin in had. Het fijnst vond hij het om naar de radio te luisteren terwijl hij op het web naar porno zocht. Hij kende de hele carrière van Sasha Grey, Bobbi Starr of Nina Roberts. Hij deed ook graag een middagdutje, een half uurtje lezen en dan onder zeil.

Het tweede jaar was hij druk met het verzamelen van il-

lustratiemateriaal voor een boek over Johnny Hallyday, had hij zich voor een uitkering aangemeld bij een instantie die net weer een nieuwe naam had gekregen en was hij zijn eigen verzameling spullen gaan verkopen. Met eBay sprong hij er goed uit, hij had nooit gedacht dat er zo'n fetisjistische gekte zou heersen in 2.0-sferen, alles werd er aangeboden: merchandising, stripboeken, plastic poppetjes, affiches, fanblaadjes, fotoboeken, T-shirts ... Als je begint met verkopen heb je eerst moeite om afstand te doen, maar zit de vaart er eenmaal in, dan krijg je er plezier in alles te laten verdwijnen. Gaandeweg had hij in zijn huis ieder spoor van zijn vroegere leven uitgewist.

Hij vergat niet op juiste waarde te schatten hoe heerlijk een ochtend kon zijn zonder mensen die aan je kop zeuren. Er was alle tijd om naar muziek te luisteren. En The Kills, White Stripes en andere Strokes konden eindelijk alle platen uitbrengen die ze wilden, hij hoefde zich er niet meer mee bezig te houden. Hij had genoeg van al dat nieuwe werk, het hield nooit op, om bij te blijven had hij constant online moeten zijn om nieuwe klanken in zich op te nemen.

Een tegenvaller, die hij toen hij de winkel sloot niet had voorzien, was dat de meisjes hem niet meer kwamen aanwaaien. Ze zeggen altijd dat rockmuziek een mannenzaak is, maar er wordt ook altijd een hoop onzin beweerd: hij had zijn vrouwelijke klantenkring, en die vernieuwde zich steeds. Hij en de meisjes, dat waren twee handen op één buik. Trouw was hij niet, hoe meer ze aan hem gingen klitten, hoe sneller hij ervandoor wilde gaan. Een grietje hoefde maar één keer met haar boyfriend langs te komen op zoek naar een plaat of ze kwam binnen een week in haar eentje terug. En dan had je ook nog alle meisjes die in de buurt werkten. De schoon-

heidsspecialistes aan het eind van de straat, de meisjes in de winkel aan de overkant, de meisjes op het postkantoor, de meisjes van het restaurant, van de kroeg, van het zwembad. Een enorme visvijver waar hij tegelijk met het inleveren van de sleutels geen toegang meer toe had.

Hij had weinig vaste relaties in zijn leven gehad. Zoals veel jongens uit zijn kennissenkring leefde Vernon met de herinnering aan het meisje dat vertrokken was. Het meisje dat echt belangrijk voor hem was geweest. Die van hem heette Séverine. Hij was achtentwintig. Te gehecht aan zijn reputatie als *serial lover*, had hij niet op tijd ingezien dat het dit meisje was en geen ander. Hij was een roofdier van de straat, woest en vrijgevochten, al zijn vrienden bewonderden hem om de innemende achteloosheid waarmee hij het ene na het andere avontuurtje aanging. Dat was tenminste het beeld dat hij van zichzelf had. De scharrel voor één nacht, de verleider, de man die zich niet hecht, die zich niet door de meiden laat inpakken. Hij maakte zich geen enkele illusie: zoals veel jongens die niet zo zelfverzekerd zijn, stelde het hem gerust te constateren dat hij in staat was vrouwen aan het huilen te krijgen.

Séverine was lang en hyper, zo hyper dat je er moe van werd, haar benen waren eindeloos, ze zag eruit als een rijke Parisienne, het type dat een vest van schapenvacht kan dragen en er dan nog chic uitziet. Ze pakte de zaken daadkrachtig aan, in huis wist ze elke klus te klaren, en ze schrok er zelfs niet voor terug om op de vluchtstrook een lekke band te verwisselen, ze was het soort rijkeluiiskind dat gewend was alles zelf uit te zoeken en nooit te klagen. Dat nam niet weg dat ze zich thuis ook wist te ontspannen. Als hij aan haar denkt, ziet hij haar weer naakt voor zich, in bed, ze vond het heerlijk hele weekenden in bed door te brengen. Ze had haar platenspeler

naast haar matras op de grond gezet, zodat ze niet op hoefde te staan om een andere plaat op te zetten. Rond haar bed lagen haar peuken binnen handbereik, met een fles water en de telefoon waarvan de spiraaldraad altijd in de knoop zat. Dat was haar koninkrijk. Waarin hij maandenlang werd toegelaten.

Ze was het soort meisje dat van haar moeder had geleerd dat je niet in tranen uitbarst als je hoort dat je bent bedrogen. Séverine klemde haar kiezen op elkaar. Vernon was zo stom geweest zich te laten betrappen – en het had hem verbaasd dat ze hem niet meteen had verlaten. Ze zei ‘ik ga weg’ maar had hem toch vergeven. Hij had eruit afgeleid dat ze niet zonder hem kon, en enige minachting gevoeld voor haar zwakke karakter. Hij kon er dus mee doorgaan. Nadat ze elkaar al een keer of vier flink de huid hadden vol gescholden, zei ze pas op dat je niet te ver gaat, straks kap ik ermee je laat me geen keus, maar Vernon was ervan overtuigd dat ze dat niet zou doen. Hij had niets zien aankomen. Toen hij hoorde dat ze een ander had, had Vernon haar spullen in een doos gedaan en die beneden op de stoep gezet. Het beeld van haar kleren, boeken en toiletpullen die verspreid voor zijn deur lagen omdat voorbijgangers erin zaten te graaien zou hem jarenlang achtervolgen. Hij had nooit meer iets van haar vernomen.

Het had Vernon heel wat tijd gekost om tot zich te laten doordringen dat hij haar nooit te boven zou komen. Hij was er goed in zijn gevoelens te negeren. Vaak dacht hij eraan hoe zijn leven eruit zou hebben gezien als hij en Séverine bij elkaar waren gebleven. Als hij de moed had gehad afstand te doen van degene die hij daarvoor geweest was, als hij had geweten dat je hoe dan ook afstand moet doen van dat waaraan je verknocht bent, en dat je je maar beter op die schok